

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/3/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113213295
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8113213295.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Šebeňa a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Mareka Kohúta ako sudcu spravodajcu, v právnej veci žalobkyne: L. K., nar. X.X.XXXX, bytom N. XX, K., štátna občianka SR, proti žalovanému: Rapid Life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Košice, 040 71, Garbiarska 2, IČO: 31 690 904, právne zastúpenej advokátom JUDr. Gabrielom Gulbišom, so sídlom Košice, 040 01, Boženy Němcovej 22, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 11C 120/2013-127 zo dňa 25.10.2013 a odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 11C/120/2013-152 zo dňa 21.11.2013, takto

rozhodol:

Návrh na prerušenie konania **z a m i e t a**.

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobkyni **n e p r i z n á v a** náhradu trov odvolacieho konania.

P o t v r d z u j e uznesenie č. k. 11C/120/2013-152 zo dňa 21.11.2013.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp.zn. 2C/3302/2012 zo dňa 19.1.2012 a vyslovil, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

Po vykonanom dokazovaní vzal za preukázané, že dňa 26.7.2007 uzavreli účastníci poistnú zmluvu pod č. 4414490049, týkajúcu sa životného poistenia na konkrétne produkty, pričom poistníkom bola žalobkyňa a poisteným jej syn K. K.. Poistenie malo trvať od 20.7.2007 do 20.7.2043. Neskôr žalobkyňa požiadala o zrušenie príslušnej poistnej zmluvy, čo žalovaný akceptoval a listom zo dňa 16.8.2009 jej písomne oznámil, že k zániku poistenia dôjde 20.10.2010. Tento list obsahuje aj konečný stav finančného plnenia z príslušnej poistenej zmluvy, podľa ktorého je nulový zostatok poistného. Súčasťou poistnej zmluvy sú Všeobecné poistné podmienky, ktoré podpísala aj žalobkyňa dňa 19.7.2007. Čl. XV. upravuje rozhodcovské konanie. V bode 1 sa konštatuje, že poisťovňa a poistník sa dohodli na tom, že všetky spory sa budú riešiť v rozhodcovskom konaní. O výbere rozhodcovského súdu alebo o poverení rozhodcov pre konkrétny prípad rozhoduje poisťovňa, ktorá vydá aj štatút rozhodcovského súdu. VPP pokračujú formou predtlaču do osobitných zmluvných dojednaní k poistnej zmluve, v ktorých v bode 2 sa uvádza, že poistník a poisťovňa týmto vyjadrujú svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia sa rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti týchto VPP. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku. Aj tieto dojednania sú podpísané žalobkyňou v ten istý deň - 19.7.2007 ako aj VPP a návrh poistnej zmluvy teda 19.7.2007. V časti

XVII. VPP označených ako „záverečné ustanovenia“ je 19 bodov (vrátane podbodov), pričom v bode 7a sa uvádza, že s uzavretím poistnej zmluvy je pri jej vzniku spojený osobitný provízny náklad v podobe úhrady odmeny za sprostredkovanie poistnej zmluvy medzi poisťovňou a poisťníkom, ktorý uhradza poisťovňa. Podpisom poistnej zmluvy vzniká poisťovní osobitná pohľadávka voči poisťníkovi vo výške vyplnenej províznej odmeny za sprostredkovanie príslušnej poistnej zmluvy, ktorá sa vysporiada pri ukončení poistného vzťahu zápočtom voči odkupnej hodnote, ak je vytvorená alebo poistnému plneniu. Ak odkupná hodnota pri ukončení poistného vzťahu vytvorená nebola, pohľadávka sa stáva splatnou dňom ukončenia poistného vzťahu a poisťovňa je oprávnená voči poisťníkovi ju uplatniť podľa zásad dohodnutých v týchto všeobecných poistných podmienkach pred rozhodcovským súdom. Práve vyššie uplatnený nárok si žalovaný uplatnil návrhom zo dňa 2.1.2012 na rozhodcovskom súde - Arbitrážnom súde v Košiciach, ktorý vyčíslil na 51,45 Eur. Arbitrážny súd v Košiciach dňa 19.1.2012 bez pojednávania vydal rozhodcovský rozsudok pod sp. zn. 2C 3302/2012, ktorým uložil žalobkyni (v rozhodcovskom konaní žalovanej) zaplatiť Rapid life životnej poisťovni a.s. 51,45 Eur a trovy konania 276,- Eur. Rozsudok bol doručený žalobkyni dňa 15.4.2013. Poučenie rozhodcovského rozsudku obsahuje informáciu o možnosti podania odporu v lehote 5 dní od doručenia, ale len za podmienky zaplataenia poplatku za odpor vo výške 72,- Eur. Žalobkyňa odpor voči rozhodcovskému rozsudku nepodala. Možno teda prijať záver, že ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah (čo je aj tento prípad) nemôže ísť o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku. Súd prvého stupňa poukázal na to, že spotrebiteľ podpísal rozhodcovskú doložku, pretože inú možnosť nemal, pokiaľ chcel uzatvoriť poistnú zmluvu. Z doložky podľa prvostupňového súdu nevyplýva, že by bol informovaný o rozdieloch medzi súdnym a rozhodcovským konaním, o rokovaacom poriadku rozhodcovského súdu a pod. V tejto súvislosti možno podľa súd prvého stupňa poukázal na právne závery citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 6MCdo 9/12. Navyše však je podľa okresného súdu potrebné sa stotožniť aj s ďalším jeho záverom o tom, že princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) ustupuje dôležitejšiemu princípu a to ochrane spotrebiteľa.

Ďalší dôvod neplatnosti rozhodcovskej doložky podľa prvostupňového súdu vidí aj v tom, že rozhodcovský súd si vybral sám žalovaný. V tejto súvislosti možno poukázať na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 2735/11 zo dňa 3.4.2012. Podľa neho právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd sa primerane vzťahuje aj na rozhodcovské konanie. Ak sa výber rozhodcu neurčil podľa transparentných pravidiel, nemôže byť akceptovateľný ani výsledok tohto rozhodovania. Je zarážajúce, ak žalovaný napriek viacerým rozhodnutiam Najvyššieho súdu SR, ktorý jednoznačne uzavrel neplatnosť rozhodcovskej doložky bez ohľadu na to, že bola upravená v osobitných zmluvných dojednaniach zotrváva na svojich mylných názoroch. Zarážajúce je aj jeho zavádzajúce tvrdenie o tom, že žalobkyňa mala možnosť nepodpísať spomínané osobitné zmluvné dojednania, pretože aj pri ich nepodpísaní by predsa platil článok XV. VPP, ktorý upravoval výlučné riešenie sporov rozhodcovským súdom, ktorý bol oprávnený vybrať sám žalovaný a dokonca v zmysle tohto článku bol ho oprávnený aj vytvoriť. Ťažko možno v takom prípade nemať pochybnosti o nezaujatosti rozhodcovského súdu a veriť v jeho objektívnosť a spravodlivé rozhodovanie. Tieto pochybnosti sa napokon potvrdili aj rokovaacím poriadkom Arbitrážneho súdu v Košiciach, ktorý jednoznačne znevýhodňuje spotrebiteľa oproti súdnemu konaniu. Možno poukázať napr. na zásadu písomnosti rozhodcovského konania; na to, že spotrebiteľ má síce možnosť žiadať nariadiť pojednávanie, ale len za poplatok 36,- Eur, navyše musí platiť aj paušál na správne náklady, ktorý je odstupňovaný podľa hodnoty sporu (od 84 do 6.000,- Eur); na podanie odporu voči rozhodcovskému rozsudku je stanovená neúmerne krátka 5 dňová lehota; fikcia o doručení rozsudku platí aj v prípade, že adresát sa nezdržiaval na adrese doručovania; v prípade procesných úkonov je podmienkou prijatia takéhoto procesného úkonu zaplataenie príslušného poplatku (v tomto prípade 72,- Eur); nie je upravené oslobodenie od poplatku v dôsledku hmotnej núdze spotrebiteľa a pod. Všetky tieto skutočnosti vedú k záveru o tom, že žalovaný nepochybne žalobkyni neposkytol žiadne informácie pri podpisovaní rozhodcovskej doložky o rozhodcovskom konaní vrátane jeho porovnania so súdnym konaním, pretože inak by nepochybne žalobkyňa spomínanú rozhodcovskú doložku nepodpísala, ako to sama prehlásila na pojednávaní. S poukazom na vyššie uvedené dôvody preto prvostupňový súd považoval za dôvodné žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku vyhovieť a to podľa § 40 ods. 1 písm. c/ a písm. j/ zákona č. 244/2002 Z. z..

Nedôvodná je námietka žalovaného o nedostatku podmienky konania (zrejme prekážky právoplatne rozsúdenej veci), pretože pokiaľ je neplatná rozhodcovská doložka, jej dôsledkom je nedostatok právomoci rozhodcovského súdu na prejednanie žaloby žalovaného, čo spôsobuje materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku a teda jeho nezáväznosť (rozhodnutie Najvyššieho súdu

SR 6Cdo 3/13). Okresný súd dodáva, že predložené rozhodnutia odvolacieho súdu sú zjavne v rozpore s právnym názorom vysloveným v rozsudkoch Najvyššieho súdu SR (citovaným vyššie), ktoré by mali odvolacie súdy rešpektovať. Predložený nález ÚS SR sa týka procesných nedostatkov postupu všeobecných súdov v súvislosti so zásadou kontradiktórnosti, ktorej porušenie znamenalo zásah do konkrétnych ústavných práv žalovaného, nerieši (a ani z pohľadu jeho kompetencie nemôže) nahrádzať všeobecné súdy a preskúmavať ich právne názory okrem prípadov arbitrárných rozhodnutí. Preto ústavný súd vecne sporný problém - otázku platnosti rozhodcovskej doložky neposudzoval.

Výrok o trovách konania súd zdôvodnil odkazom na § 142 ods. 1 O.s.p., podľa zásady úspechu v konaní v zmysle citovaného ustanovenia nárok na náhradu trov konania vznikol žalobkyni, avšak tá si nárok na ich náhradu v zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnila.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že rozhodcovská doložka bola platná, individuálne dojednaná a že v súlade s ňou rozhodoval stály rozhodcovský súd. Je nesprávne aj rozhodnutie o priznaní trov konania žalobkyni, jedná sa o predčasné rozhodnutie vydané bez zistenia skutkového stavu. Poistnú zmluvu navrhol uzavrieť tretí subjekt nezávisle od žalovaného, a to sprostredkovateľ poistenia I. O.. Zo zákonných noriem upravujúcich sprostredkovateľskú činnosť takýchto finančných agentov vyplýva, že tento musí splniť povinnosť oboznámiť každého, aj potencionálneho klienta so všetkými skutočnosťami k obsahu uzavretej poistnej zmluvy a jej prílohám, vrátane rozhodných ustanovení pre alternatívne riešenie sporov, a potom o tom vyhotoviť tzv. záznam o požiadavkách a potrebách klienta k poistnej zmluve. Poukazuje na povinnosti sprostredkovateľa poistenia, tak ako vyplývajú z § 33 ods. 4, 7 a 8 zák. č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia, ktorý platil v čase uzatvorenia zmluvy. Žalovaný, rovnako ako žalobkyňa, vstupoval do základného poistného vzťahu ako dobromyseľný účastník s tým, že všetky ustanovenia poistného vzťahu boli dojednané medzi žalobkyňou a sprostredkovateľom poistenia a to vrátane rozhodcovskej doložky. Poistná zmluva sa pritom neuzatvárala v majetkovej tiesni zapríčinenej nedostatkom finančných prostriedkov. Vôľové a rozhodovacie danosti a schopnosti žalobkyne v čase uzatvárania poistnej zmluvy a rozhodcovskej doložky teda neboli ovplyvnené vidinou rýchleho zisku peňazí. Až po platnom uzavretí poistnej zmluvy nastala fáza dojednávania „osobitných zmluvných dojednaní“, ktorých obsahom bola rozhodcovská doložka. Nie je preto logické a mysliteľné, aby žalobkyňa podpisom týchto osobitných zmluvných dojednaní konala v omyle s tým, že by sa domnievala, že znovu podpisuje buď poistnú zmluvu alebo znova prevzatie VPP. Žalovaný zotrúva na tom, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná. Treba ju preto považovať za platný právny úkon oboch strán v spore. Vo veci sa nemožno opierať o rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 6Cdo/1/2012 z 21.3.2012, či ďalšie, ktoré v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol prvostupňový súd. Dovolací súd vtedy totižto nerozhodoval v merite veci, t. j. nezaoberal sa platnosťou, či neplatnosťou rozhodcovskej doložky, len odmietal dovolanie pre procesnú neprípustnosť. Poukazuje pritom aj na závery, aké vyplývajú z Nálezu Ústavného súdu SR I. ÚS 402/2008 z 1.4.2009, či II. ÚS 499/2012 z 10.7.2013. Rozhodnutia Najvyššieho súdu, na ktoré poukazuje žalobca v žalobe a ktoré použil aj súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia, nemajú hodnotu judikátu a nie sú hodné ani ako metodologické interpretačné pravidlo pre ďalšie podobné prípady, pretože vznikli ako dôsledok závažného porušenia Ústavy SR. Poukazuje aj na to, že uznesením ÚS SR II. ÚS 382/2013 z 10.7.2013 Ústavný súd prijal na ďalšie konanie sťažnosť žalovanej spoločnosti, okrem iného aj na porušenie základného práva na súdnu ochranu a to postupom i uznesením Najvyššieho súdu SR 6Cdo/1/2012. Preto v označenom konaní na Ústavnom súde sa zjavne rieši otázka, ktorá môže mať význam pre toto konanie, a preto dôvodne aj žalovaná strana navrhovala prerušenie konania. Napriek tomu prvostupňový súd takýto návrh na prerušenie konania zamietol. Toto svoje rozhodnutie ani riadne neodôvodnil, čo je chybou aj z dôvodu nesprávnej aplikácie § 157 ods. 2 O.s.p.. Aj pre aplikáciu tohto ustanovenia žalovaná strana dáva do pozornosti rozhodnutia Ústavného súdu SR, ktoré konštatovali požiadavky na presvedčivosť dôvodov rozhodnutia súdov. Do pozornosti dáva aj argumentáciu Krajského

súdu v Bratislave 18CoE/132/2013 z 26.6.2013 v kontexte, ktorého nemožno ujednanie rozhodcovskej doložky hodnotiť za nekalú podmienku, nakoľko rozhodcovské konanie je súčasťou legislatívne upraveného procesu. Z dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa nevyplýva vôbec vyvrátenie skutočností, že žalobca mal dve možnosti a to osobitné zmluvné dojednania podpísať alebo nepodpísať, a teda mal dve možnosti rozhodcovskú doložku prijať alebo neprijať a ak by ju neprijal, ustanovenie čl. XV. VPP by boli úplne bezpredmetné. Tento logický postup uvádzaný žalovaným súdom nepochopil, a preto učinil nesprávny skutkový a následne právny záver. Žalovaný nemal zriadený vlastný Stály

rozhodcovský súd a podľa dohodnutých pravidiel poveril Stály rozhodcovský súd - Arbitrážny súd Košice vykonaním rozhodcovského konania, a to podaním návrhu na začatie konania o zaplatenie dlžnej sumy. Rozhodcovský súd vydal 19.1.2012 podľa žaloby rozhodcovský rozsudok, ktorým priznal žalovanému uplatnené plnenia a zaviazal žalobkyňu aj k náhrade trov rozhodcovského konania. Žalovaný naďalej zotrúva na svojej žalobe voči žalobkyňi a žiada, aby súd o merite veci konal až do právoplatného skončenia veci. Súdu prvého stupňa zrejme uniklo, že pri postupe podľa § 43 ods. 1 o rozhodcovskom konaní, pokiaľ rozhodne o zrušení rozhodcovského rozsudku pre niektorý z dôvodov uvedených v § 40 písm. a/, c/ zák. o rozhodcovskom konaní pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe. Z toho dôvodu súd vo výrokovej časti opomenul uviesť v prípade zrušenia rozhodcovského rozsudku aj samostatný výrok o pokračovaní v ďalšom konaní. Žalovaný namieta postup súdu aj v tom, keď sa tento nezaoberal otázkou právnej nárokovateľnosti osobitnej pohľadávky podľa čl. XVII. bod 7 VPP od žalobcu. Žalovaný považuje túto skutočnosť za podstatnú, za právne významnú, pretože žaloba žalovaného zo dňa 2.1.2012, podaná rozhodcovskému súdu, je stále aktuálna a v merite o nej okrem vydaného rozhodcovského rozsudku, ktorý súd týmto napadnutým rozhodnutím zrušil, doteraz nebolo rozhodnuté. Žalovaný preto namieta, že napadnutým rozhodnutím súdu prvého stupňa došlo k odopretiu prístupu žalovaného k spravodlivosti na uplatnenie zmluvného nároku zo zaniknutej poisťovnej zmluvy od žalobcu. Napadnutým rozhodnutím súd nenastolil pre obe strany spravodlivý a právne správny právny stav, ale naopak uprel žalovanému možnosť na ďalší prístup súdu tak, ako to predpokladá ust. § 43 ods. 1 zák. o rozhodcovskom konaní. Vytyka súdu prvého stupňa aj to, že nesprávne vyhodnotil postup a rozhodovanie rozhodcovského súdu v skrátenej forme konania, v rámci ktorého nejasne a arbitrárne konšatoval, že tento neaplikoval predpisy na ochranu spotrebiteľa, avšak bližšie to v rozhodnutí nezdôvodnil. Žalovaný namieta neexistenciu predmetu sporu v konaní pred všeobecným súdom vzhľadom k tomu, že žalobkyňa podala odpor ako opravný prostriedok proti rozhodcovskému rozsudku, čím došlo k zrušeniu rozhodcovského rozsudku vydanému v skrátenej forme konaní. V závere dôvodov odvolania namieta žalovaný aj to, že v prípade, že by mal vo veci rozhodovať sudca Krajského súdu v Prešove JUDr. K. N., namieta jeho zaujatosť. Pre jeho pomer k veci, keď ako predseda komisie pre posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách na MS SR na verejnom zasadnutí dňa 20.4.2009 prezentoval svoj právny názor k neprijateľnosti Všeobecných poisťovných podmienok žalovaného. Na záver navrhuje žalovaný, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a vrátil mu vec na ďalšie konanie s tým, aby predtým akceptoval návrh žalovaného na prerušenie konania súvisiacich s rozhodovaním vo veci Ústavného súdu SR II. ÚS 382/2012.

Žalobkyňa vo svojom písomnom vyjadrení navrhla rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Nesúhlasila s vyjadreniami žalovaného najmä ohľadom podpisu rozhodcovskej doložky. Uviedla, že sprostredkovateľka poisťovania jej pri podpisovaní poisťovnej zmluvy nevysvetlila, čo je rozhodcovská doložka a čo to obnáša. Podľa žalobkyne sa vyjadrila, že pokiaľ by nebola podpísaná poisťovná zmluva, by nebola platná a nebola individuálne dojednaná

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok na neverejnom zasadnutí, v dôsledku čoho nedošlo k zopakovaniu, či doplneniu dokazovania na odvolacom pojednávaní, ktoré by bolo za tým účelom nariadené. Právnym dôsledkom takéhoto preskúmania rozsudku odvolacím súdom je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1, 3, 4, 5 a § 214 ods. 2 O.s.p.).

Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle ust. § 212 ods. 1, 3 O. s. p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods.1, 2 O. s. p. potvrdil ako vecne správny. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia bolo zverejnené zodpovedajúco ust. § 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O.s.p. na úradnej tabuli súdu, zástupcovi žalobcu podľa jeho žiadosti aj na jeho elektronickú adresu (§ 214 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolačný súd sa stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu a na tieto v podrobnostiach odkazuje. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia k najzásadnejším argumentom uvádzaným žalobkyňou v odvolaní odvolací súd dodáva nasledovné:

Po preskúmaní rozhodnutia vo veci samej odvolací súd konštatuje, že okresný súd vykonal dokazovanie vo veci v dostatočnom rozsahu. Nie je vylúčené, aby pre účely rozhodovania v prejednávanej veci boli ako listinný dôkaz prečítané aj zápisnice z pojednávania, ktoré sa týkajú žalovaného účastníka, ak sú spôsobilé prispieť k zisteniu skutkového stavu prejednávanej veci alebo aspoň k hodnoteniu iných dôkazov realizovaných v konaní podľa zásad vyplývajúcich z ust. § 132 O.s.p.. Dôvody prvostupňového rozhodnutia nesvedčia o akejsi paušalizácii záverov vyplývajúcich z výsluchov sprostredkovateľiek poistenia na predmetnú vec. Prvostupňový súd podľa názoru odvolacieho súdu posúdil individuálne uzavretú poisťnú zmluvu i VPP a aj s prihliadnutím na obsahy dôkazov v iných veciach objektivizoval z pohľadu pravdivosti vyjadrenia žalobkyne v tomto konaní.

Vykonané dôkazy súd prvého stupňa tak správne vyhodnotil podľa § 132 O. s. p. a svoje rozhodnutie náležite a podrobne odôvodnil podľa § 157 ods. 2 O. s. p..

Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť.

Je nepochybné, že poisťná zmluva uzavretá medzi účastníkmi je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle ustanovenia § 52 a nasl. OZ. Základom tohto sporu bolo posúdenie, či rozhodcovská doložka obsiahnutá vo VPP a osobitných zmluvných dojednaniach bola individuálne dojednaná. Odpoveď na túto otázku možno nájsť v § 53 ods. 2 OZ. Individuálne dojednanie v zmysle neho je vylúčené tam, kde spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť ich obsah. Ak sú zmluvné podmienky už vopred napísané v predtlačenom formulári, potom ťažko možno dospieť k záveru o tom, že by sa mohol meniť ich obsah. Dôkazné bremeno preukázania individuálneho dojednania spočíva na dodávateľovi, teda žalovanom tak, ako to jasne vyplýva z § 53 ods. 3 OZ, ktorý dokonca zakotvuje fikciu o tom, že zmluvné ustanovenia sa nepovažujú za individuálne dohodnuté, keď opak musí preukázať dodávateľ. V danom prípade žalovaný však toto dôkazné bremeno neunesol a ťažko si možno predstaviť opak v prípade predtlačeneho formulára.

Pri posudzovaní spotrebiteľských zmlúv je potrebné si uvedomiť, že nie je dôležité to, že spotrebiteľ zmluvu podpísal a s podmienkami zmluvy súhlasil. Ustanovenia zmluvných podmienok, ktoré sú formulárovo predtlačené a neumožňujú jednoznačne slabšej strane (spotrebiteľovi) ich modifikáciu, predstavujú možnosť vyvolania nepriaznivých následkov na strane spotrebiteľa (Nález Ústavného súdu ČR III. ÚS 562/12 zo dňa 24.10.2013, I. ÚS 199/11). Tento uhol pohľadu spočívajúci v rozhodujúcom princípe a to princípe ochrany práva spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, je rozhodujúci pri spotrebiteľských právnych vzťahoch. Ani argumentácia žalovaného o vylúčení posudzovania neprijateľných zmluvných podmienkach v poisťných zmluvách s ohľadom na Smernicu Rady 93/13/EHS neobstojí. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie vyvodil z právnych noriem, ktoré v dôvodoch citoval a tie sú v súlade s európskou právnou úpravou a judikatúrou. Navyše príslušná časť Smernice sa netýka rozhodcovskej doložky, ale podmienky vyplývajúcej z poisťného rizika.

Aj odvolací súd pri rozhodovaní tejto veci si osvojuje právne závery vyslovené Najvyšším súdom SR v rozhodnutiach, na ktoré poukázal prvostupňový súd.

Rozhodcovský súd si podľa rozhodcovskej doložky vyberá sám žalovaný. Už táto okolnosť vyvoláva pochybnosti o nezaujatosti rozhodcovského súdu, keďže aj jeho činnosť má charakter podnikania. Aj Ústavný súd ČR v Náleze II. ÚS 2164/10 zo dňa 1.11.2011 uviedol, že v rozhodcovskom konaní ide o vyjasnenie a urovnanie vzájomných práv, ktoré sa realizujú činnosťou rozhodcu v zastúpení strán, ktoré na rozhodcu zmluvou delegovali svoju vôľu. Preto rozhodcovské konanie nie je konaním súdneho typu a to vedie k prísnejšiemu nazeraniu na rozhodcovskú doložku a jej náležitosti tak, aby nepredstavovali neprimerané podmienky v spotrebiteľských zmluvách a teda nevyvolávali nerovnováhu medzi účastníkmi konania a nevedli k značnej procesnej nevýhode jedného z účastníkov. Táto procesná nerovnováha môže spočívať aj v zbavení spotrebiteľa ochranných ustanovení právneho poriadku o ochrane spotrebiteľa napr. formou rozhodovania na základe zásad spravodlivosti. Ústavný súd ČR

ďalej uvádza, že to, aby rozhodcovská doložka v spotrebiteľských zmluvách bola platne dojednaná, predpokladá predovšetkým transparentné pravidlá pre určenie rozhodcu. V tejto súvislosti možno poukázať aj na ďalší Nález Ústavného súdu ČR IV. ÚS 2735/11 zo dňa 3.4.2012, v ktorom sa zdôrazňuje, že právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd sa primerane vzťahuje aj na rozhodcovské konanie. Ak sa výber rozhodcu neurčil podľa transparentných pravidiel, nemôže byť akceptovateľný ani výsledok tohto rozhodovania.

V Náleze Ústavného súdu ČR II. ÚS 2164/10 sa ďalej uvádza, že rozhodcovské konanie musí zaručovať procesné práva porovnateľné s konaním, ktoré by bolo na mieste v prípade, ak by spotrebiteľ neuzavrel rozhodcovskú doložku (napr. ústnosť, priamosť konania, odvolacia inštancia, absencia iných prekážok v uplatnení spotrebiteľských práv). Podmienky ustanovenia rozhodcu a dohodnuté podmienky procesného charakteru musia garantovať rovnaké zaobchádzanie, čo vo vzťahu spotrebiteľ - podnikateľ znamená zvýšenú ochranu slabšej strany, teda spotrebiteľa.

Uplatňovanie nárokov zo spotrebiteľskej zmluvy, či už v rozhodcovskom konaní alebo v konaní pred všeobecným súdom, je svojim charakterom sporom zo spotrebiteľskej zmluvy. Preto aj v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku tento charakter musí súd mať na zreteli, čo napokon vyplýva aj zo záverov rozhodnutí dovolacieho súdu, na ktoré poukázal prvostupňový súd.

Aj tieto skutočnosti súd prvého stupňa v dôvodoch svojho rozhodnutia správne vyhodnotil.

Nedôvodným sú aj poukazy žalovaného na to, že predmetná poisťovacia zmluva bola uzatvorená prostredníctvom sprostredkovateľa poistenia. Zmluvný vzťah založený zmluvou o poistení sa týka vzťahov žalobkyne a žalovaného a nie sprostredkovateľa poistenia. Súd prvého stupňa aj na základe vyššie uvedených dôkazov (zápisníc o výsluchoch sprostredkovateľov poistenia v iných konaniach) skonštatoval praktiky sprostredkovateľov poistenia pri uzatváraní poisťovacích zmlúv, pričom zodpovedajúco zásadám hodnotenia dôkazov (§ 132 O.s.p.) uzavrel, že realizované dôkazy nesvedčia o odklone od týchto praktík v prípade uzatvorenia zmluvy so žalobkyňou.

Preto, ak súd prvého stupňa správne vyriešil predbežne otázku platnosti rozhodcovskej doložky a dospel k záveru o tom, že zmluvná podmienka obsahujúca rozhodcovskú doložku v čl. XV. VPP, ale aj v osobitných zmluvných dojednaniach v ods. 3 je neprijateľná a teda neplatná, bol daný aj zákonný dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z.z.. Za takéhoto stavu správne aj vyhovel návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Rozhodcovský súd rozsudok vydal na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy.

Podľa § 43 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z., ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a/ a c/, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Z uvedeného ustanovenia vyplýva zákonný dôsledok spojený so zrušením rozhodcovského rozsudku z v ňom uvedených dôvodov. Tento postup nasledujúci po právoplatnosti rozhodnutia všeobecného súdu nemusí byť konštatovaný vo výroku rozsudku súdu. Ak toto nekonštatoval prvostupňový súd vo svojom rozsudku, nemožno to hodnotiť ako zásah do práva žalovaného na spravodlivý proces.

Nemôže obstať (pri neplatnosti rozhodcovskej zmluvy) ani námietka, že konanie na rozhodcovskom súde po podanom odpore pokračuje. Pre neplatnosť rozhodcovskej zmluvy nie je daná právomoc rozhodcovského súdu na konanie, preto konaniu na súde nebráni ani to, že proti rozhodcovskému rozsudku bol podaný odpor. Napokon aj tieto skutočnosti prvostupňový súd v dôvodoch rozhodnutia vyhodnotil s poukazom na obsah rokovacieho poriadku i tým ako zákonodarca stanovil prekluzívnu lehotu na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku od jeho doručenia, nie od jeho právoplatnosti. Aj na toto správne zdôvodnenie odvolací súd odkazuje.

Preto odvolací súd v súlade s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil napadnutý rozsudok vo výroku o zrušení rozhodcovského rozsudku.

Odvolací súd nepovažuje za opodstatnené ani odvolanie žalovaného týkajúce sa výroku o náhrade trov.

Žaloba na zrušenie rozhodcovského rozsudku bola podaná na súd dňa 23.4.2013, t.j. po skončení rozhodcovského konania. Vzhľadom k úprave § 73 v spojení s § 46 ods. 2 ZoSRK má sa za to, že doručený rozhodcovský rozsudok nadobudne právoplatnosť až po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia súdu v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Podľa § 47 ods. 1 Zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodu neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy, pokračuje po právoplatnosti tohto rozhodnutia súdu v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

V takom prípade súd v spotrebiteľskej rozhodcovskej veci musí postupovať podľa teraz platného § 47 ZoSRK, ktorá vyžaduje rozhodnúť o náhrade trov aj v prípade vyhovenia žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku z dôvodu neplatnosti spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy.

Za tohto právneho stavu nepochybil súd 1.stupňa, keď súčasne s rozhodnutím o zrušení rozhodcovského rozsudku rozhodol súčasne o náhrade trov konania.

Preto odvolací súd potvrdil aj výrok o náhrade trov (§ 219 ods. 1 O.s.p.) po právoplatnosti tohto rozhodnutia na návrh niektorého z účastníkov v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe.

Žalovaný spolu s odvolaním podal návrh na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, a to do ukončenia konania na Ústavnom súde SR vo veci sp. zn. II. ÚS/382/2012 z dôvodu, že na Ústavnom súde SR sa bude prejednávať dôležitá právna otázka súvisiaca s týmto sporom.

Pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet (§ 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku).

Z citovaného ustanovenia vyplýva možnosť, nie povinnosť súdu prerušiť konanie za podmienok tam uvedených. Podstatným pre rozhodovanie súdu o tom, či návrhu na prerušenie konania vyhovie, alebo ho preruší, ak dal na takéto konanie podnet, je okolnosť, či v inom prebiehajúcom spore môže byť vyriešená otázka, ktorá má vplyv pre rozhodnutie súdu.

Pokiaľ žalovaný tvrdí, že v obdobnej veci bol úspešný so svojou sťažnosťou na Ústavnom súde SR pod sp. zn. II. ÚS 499/2013, odvolací súd zistil, že hoc sa vo veci Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 382/2013 pred tým istým senátom rieši obdobná vec ako vo veci Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 499/2013, z nálezů Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. II. ÚS 499/2013 zo dňa 10.07.2013 nevyplýva, aby v tomto náleze Ústavný súd SR vyslovil stanovisko k platnosti alebo neplatnosti rozhodcovskej doložky. Ústavný súd v predmetnom rozhodnutí konštatoval porušenie práv žalovaného, pretože súdy vykonali určitý rozhodujúci dôkaz bez toho, aby dali žalovanému akúkoľvek možnosť sa k nemu vyjadriť.

Uznesením č. k. 11C/120/2013-152 zo dňa 21.11.2013 uložil súd prvého stupňa žalovanému povinnosť zaplatiť v lehote 10 dní od právoplatnosti uznesenia súdny poplatok za odvolanie vo výške 331,50 eur.

Rozhodnutie o povinnosti zaplatiť súdny poplatok právne odôvodnil podľa položky č. 3 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov s poučením, že ak sa poplatok v určenej lehote nezaplatí, bude ho súd vymáhať.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. V odvolaní uviedol, že súdny poplatok mal byť stanovený s poukazom na inú položku Sadzobníka súdnych poplatkov. Poukázal pritom na uznesenie Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi vo veci sp. zn. 9C/354/2012, Okresného súdu Prešov vo veci sp. zn. 12C/438/2012, na položkou 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov a ustanovenie §§ 6 ods. 2 a 7 ods. 10 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov dôvodiac, že podľa uvedených ustanovení mala byť stanovená výška súdneho poplatku za podané odvolanie vo výške 99,50 eur, pretože ide o konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku, kde predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi.

Na základe uvedeného žalovaný žiadal napadnuté uznesenie zrušiť a rozhodnúť o vyrubení súdneho poplatku za odvolanie vo výške 99,50 eur.

Podľa položky 3 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov tvoriacich prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, z návrhu na začatie konania o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy a o zrušení rozhodcovského rozhodnutia vydaného rozhodcom je vybraný v občianskom súdnom konaní súdny poplatok vo výške 331,50 eur.

Poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ (§ 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov).

Sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu poplatku (ďalej len „percentná sadzba“) alebo pevnou sumou (§ 6 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch).

Ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej (§ 6 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch).

V danom prípade vznikla poplatková povinnosť za odvolanie žalovanému ako odvolateľovi v súlade s citovaným ustanovením § 5 ods. 1 písm. a) Zákona o súdnych poplatkoch.

Z odvolania žalovaného nepochybne vyplýva, že ide o odvolanie vo veci samej.

Z doslovného znenia citovaného ustanovenia § 6 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch vyplýva, že výška poplatku sa vypočíta buď percentuálne zo základu poplatku, alebo je výška poplatku pevne určená sumou uvedenou v Sadzobníku súdnych poplatkov.

V prejednávanej veci ide o konanie podľa položky č. 3 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov, kde je výška súdneho poplatku určená pevnou sumou vo výške 331,50 eur. To znamená, že v danom prípade sa neuplatní percentuálny výpočet súdneho poplatku zo základu poplatku.

Pokiaľ žalovaný namietal, že súd prvého stupňa mal pri vyrubení súdneho poplatku za odvolanie aplikovať Položku 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov, pretože v danom prípade má ísť o konanie s neoceniteľným predmetom, odvolací súd v súlade s vyššie uvedeným má za to, že táto odvolacia námietka je nedôvodná. Zákon o súdnych poplatkoch vo svojej prílohe - Sadzobníku súdnych poplatkov stanovuje pevnú výšku súdneho poplatku a v súlade s citovaným ustanovením § 6 ods. 2 zákona sa poplatok v takejto výške vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej.

Preto odvolací súd napadnuté uznesenie č. k. 11C/120/2013-152 zo dňa 21.11.2013 v súlade s ustanovením § 219 Občianskeho súdneho poriadku ako vecne správne potvrdil.

Úspech v odvolacom konaní mala žalobkyňa. Preto jej vzniklo právo na náhradu všetkých účelne vynaložených trov odvolacieho konania (§ 142 ods. 1 a § 224 ods. 2 O.s.p.). Žalobkyňa takýto návrh nepodala. Preto odvolací súd nepriznal náhradu trov odvolacieho konania žiadnemu z účastníkov.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.